

**R. P. Ildephonsi Peñafiel E' Societate Jesu, Quondam In
Cusquensi Collegio Sacrae Theologiae Primarij
Antecessoris ... Theologia Scholastica Naturalis**

Peñafiel, Alonso

Lugduni, M.DC.LXXIIX.

2. In qua aliæ Neotericorum solutiones refutantur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95892](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95892)

Quæst. II. Vtrum relatio distinguatur, &c. 685

SVBSECTIO II.

In qua alie Neotericorum solutiones refutantur.

- 92 Respondent alij, destructo termino, non destrui relationem quoad intrinsecum, sed quod extrinsecum, & hæc solutio maxime celebratur ab adversarijs.
- 93 Sed contra primo, illud extrinsecum in relatione paternitatis, v. g. est terminus illius: ergo vel terminus pertinet ad essentiam relationis, vt constitutum illius, vel non pertinet: sed non primum, nec secundum obstat: ergo nulla est solutio. Probat minor quantum ad primam partem. Si terminus esset constitutum essentiale relationis, relatio non esset omnino intrinseca in fundamento, sed partim intrinseca, & partim extrinseca, quæ est sententia Durandi, quam *quæst. sequenti* impugnabimus; atqui hoc repugnat in sententia adversarij, quam modo impugnamus: ergo terminus non constituit relationem essentialiter, tanquam pars essentialis illius: ergo tota essentia relationis est illud intrinsecum, quod est in Petro: ergo pereunte filio, vel antequam filium generet Petrus, est tota essentia intrinseca relationis, vt relatio est in illo; sed tota essentia intrinseca relationis, vt relatio est, in quantum ad æquitate distinguitur à termino, & ab ente absoluto est purus respectus, & ratio ad: ergo purus respectus, & ratio ad terminum potest existere sine termino: sed hoc est contra ipsos adversarijs, vt patet ex dictis: ergo destructo termino, vel antequam sit terminus non est purus respectus, & ratio ad in fundamento: ergo destructa relatione quoad extrinsecum destruitur etiam, & non est quoad intrinsecum, scilicet quoad esse relationis prædicamentalis puri respectus, & rationis ad; consequentia illa, videlicet quod relatio supposito eo, quod diximus, possit existere sine termino, patet quia relatio est solum illud intrinsecum, quod est in Petro identificatum per vos cum Petro: sed remanet totum illud intrinsecum, quod est in Petro identificatum cum ipso, non existente filio: ergo remanet tota relatio, quatenus relatio; sed tunc non existit terminus: ergo relatio potest existere sine termino; sed summum absurdum est in vestra sententia, quod relatio prædicamentalis existat sine termino: ergo destructo filio, vel antequam sit filius, non est relatio in Petro existente ipso Petro: ergo Petrus, & relatio distinguuntur.
- 94 Contra secundo, & probo esse maxime frivolam hanc solutionem, quia quando respondes destructo termino, destruitur relatio quoad extrinsecum, vel non manet relatio quoad extrinsecum, idem dicis, ac si diceres, destructo termino destruitur terminus, & non manente termino, non manet terminus, quod ridiculum est; quis enim de hoc dubitat: sicut si tu diceres, destructo homine destruitur homo; vnde in suo robore manet vis argumenti, neque illi adhibetur solutio in re, sed solum clusio vocabulorum: nam ego sic vrgo adversarios: relatio quoad suam essentiam, & quoad intrinsecum habet totum suum esse in ordine ad extrinsecum terminum; sicut actio in ordine ad terminum productum per illam, & eo modo quo vnio habet totum suum esse in ordine ad partes unitas, dependendo ab illis essentialiter

ex vi specificationis essentialis propria; sed destructo extremo, à quo aliquid dependet essentialiter, & à quo specificatur, & cum quo necessario, & essentialiter connectitur, destruitur id, quod dependet, specificatur, & connectitur necessario quatenus connectitur: ergo destructo extrinseco termino relationis prædicamentalis, destruitur relatio in eo esse, & secundum illud esse, in quo dependet, specificatur à termino extrinseco, & connectitur necessario cum illo; atqui relatio non dependet essentialiter, neque specificatur à termino extrinseco quoad terminum extrinsecum, sed potius quoad esse intrinsecum essentialiter relationis: ergo quoad esse intrinsecum essentialiter relationis destruitur relatio, destructo termino extrinseco, & non solum quoad extrinsecum terminum.

Minor hæc quoad primam partem sic probatur manifeste: quia idem non dependet à se ipso, neque specificatur à seipso; omnis enim vera, & realis dependentia à parte rei debet esse ab alio; sed si relatio dependeret ab extrinseco termino quoad extrinsecum, idem dependeret à seipso, quia esse extrinsecum relationis, est ipsum esse extrinsecum extremum, quod vocatur terminus relationis, seu est ipse terminus, quia nullum aliud esse extrinsecum habet relatio, nisi ipsum terminum: ergo relatio non dependet à termino extrinseco quoad extrinsecum esse relationis; quia idem dependeret à seipso: v. g. si potentia visiva dependeret ab obiecto quoad esse extrinsecum potentie visive, dependeret esse obiecti ab ipso obiecto; quia nullum aliud esse extrinsecum habet potentia visiva, nisi esse obiecti. Minor quoad secundam partem est manifesta ex ipsis adversarijs, quia secundum ipsos, & secundum ipsam veritatem esse intrinsecum essentialiter relationis est purus respectus quatenus talis, & est ratio ad formalissimam sed purus respectus quatenus talis, & ratio ad formalissimam dependet, specificatur essentialiter à termino, & essentialiter connectitur cum ipso: ergo esse intrinsecum relationis, seu relatio quoad esse intrinsecum dependet, specificatur, & connectitur essentialiter cum termino.

Vrgetur, & declaratur hoc totum: quia vnio quo 95 ad suum esse intrinsecum dependet essentialiter à partibus unitis, & actio habet totum suum esse intrinsecum in ordine ad terminum productum destructo termino productum, & partibus unitis vnio, & actio non solum destruiuntur quoad terminum productum, & quoad partes unitas, sed etiam quoad esse intrinsecum actionis, & vnionis.

Item, quia dies, sive lux diffusa per aërem huius 96 emisferij dependet extrinsece à sole, quia dependet tanquam à causa efficiente per actionem transeuntem ab illo, destructo sole, vel non præsentem sole in hoc Emisferio, vt de re est dum movetur ad Antipodas deferendo nos, destruitur lux, & dies, non solum quoad extrinsecum à quo dependent, sed etiam quoad intrinsecum esse lucis, & dici, quod dependet ab illo extrinseco.

Item efficacius, & ad hominem: ex eo solum 97 quod omnipotentia in sententia Patris Suarez connectitur necessario cum creaturis possibilibus, tanquam cum obiectis extrinsecis eiusdem omnipotentie; destructis creaturis possibilibus extrinsecis omnipotentie, non solum destruitur omnipotentia quoad extrinsecum, sed etiam quoad intrinsecum esse omnipotentie. Vnde si solum pos-

set Pater Suarez, respondere Patri Vasquez vrgenti destructis creaturis possibilibus solum destrui omnipotentiam quoad extrinsecum, id est quoad solas creaturas posibles, sine dubio concederet intentum Patri Vasquez probantis destructis creaturis possibilibus, nihil intrinsecum omnipotentiam tolli, sed potius manere omnipotentiam quoad totum suum esse intrinsecum, quod docere non vult Pater Suarez, & tota ratio illius est, quia non potest intelligere hic auctor, quod destructo aliquo extrinsecum, à quo dependet aliqua res quoad intrinsecum, non destruat talis res dependens quoad intrinsecum esse: ergo si relatio per vos dependet vere, & realiter specificatur essentialiter ab extrinsecum termino, & connectitur necessario cum illo quoad proprium esse intrinsecum destructo illo extrinsecum termino, destruetur sine dubio relatio quoad intrinsecum esse relationis; imo si non destruetur, non dependebit, neque specificabitur, aut connectetur essentialiter cum termino, & absolute poterit relatio, vt relatio esse sine termino, quod minime conceditis, sed potius oppugnatissimè, alias non esset relatio nec purus respectus, nec ratio ad formaliter.

98 Ergo sicut esset frivola responsio in vestra sententia, destructis creaturis possibilibus, destructis partibus vnitis termino producto per actionem sole conservante lucem, & diem, destrui omnipotentiam, vnionem, actionem, & lucem, non quoad intrinsecum, sed quoad extrinsecum, quia illa non quoad extrinsecum, sed potius quoad intrinsecum dependet ab illis extrinsecis destructis; ita similiter erit ridiculum respondere, ablato termino, aufertur relatio, quoad extrinsecum, & non quoad intrinsecum, & ratio quare hæc responsio esset inepta, est, quia dependet relatio, & specificatur essentialiter à termino, & connectitur necessario cum illo quoad intrinsecum esse relationis.

99 Dices, relationem definire solum esse ablato termino quoad denominationem, & non quoad entitatem.

100 Sed contra manifeste, quia denominatio in ratione denominationis à parte rei realiter est ens reale; sed perit in ratione denominationis: ergo perit in ratione entis; sicut si homo v.g. perit in ratione hominis, perit etiam in ratione entis realis, quia à parte rei realiter in ratione hominis est ens reale: ergo si perit relatio quoad denominationem, vel denominatio realiter in ratione denominationis, peribit realiter in ratione entis, & non in ratione entis extrinseci; quia denominatio est omnino intrinseca realis: ergo aliquid reale perit intrinsecum in Petro, mortuo eius filio, quia perit denominatio, quæ est aliquid intrinsecum reale.

101 Confirmatur, denominatio in ratione denominationis, vel est idem realiter à parte rei, cum entitate reali Petri, vel non est idem realiter cum illa à parte: si non est idem realiter: ergo denominatio distinguitur realiter ab entitate reali Petri; si non distinguitur: ergo destructa denominatione, destruetur entitas Petri. Probatur consequentia, si non destrueretur entitas Petri, destructa denominatione de eodem subiecto verificaretur duo contradictoria: ergo &c. Probatur Antecedens: denominatio in ratione denominationis non existit realiter, & existit in ratione entitatis; sed denominatio, & entitas sunt idem rea-

liter: ergo idem realiter existit, & non existit; sed existere, & non existere sunt duo contradictoria: ergo de eodem subiecto realiter verificantur duo contradictoria.

Confirmatur secundo, denominatio in ratione denominationis non existit realiter, non existente termino, & existit realiter in ratione entitatis: ergo in ratione denominationis distinguitur realiter à ratione entitatis. Antecedens conceditur ab adversariis, est enim illorum solutio: consequentia est manifesta; ea quæ separantur realiter, distinguuntur realiter; sed denominatio in ratione denominationis separatur realiter ab entitate in ratione entitatis, quia existit vnum sine alio: ergo distinguuntur realiter. Tunc sic argumentor, vel illa denominatio in ratione denominationis est tota relatio vt relatio est, vel aliquid illius essentialis intrinsecum; vel non pertinet ad illam intrinsecum: si est tota relatio: ergo iam tota relatio distinguitur à fundamento, quia denominatio vt denominatio est, distinguitur à fundamento, quia denominatio vt denominatio est, separatur à fundamento; & si non est tota relatio, sed aliquid illius intrinsecum, & essentialis: ergo relatio saltem inæquate distinctione includentis ab inclusio distinguitur realiter à suo fundamento, quod etiam negant adversarij, imo destruetur tota relatio, vt subsectione superiori probavimus, quia destructo vno constitutivo, destruitur realiter totum constitutum, vt destructa sola vnione, destruitur totus homo: ergo dicendum est ultimum.

Tunc sic: ergo impertinens est ad relationem illa denominatio in ratione denominationis: ergo pereunte denominatione, manet tota entitas relationis, & essentia intrinseca illius, quatenus relatio est; sed relatio, vt relatio est purus respectus, & ratio ad: ergo ablata denominatione, & termino, datur purus respectus, & ratio ad: ergo datur relatio, vt relatio est sine termino, quod est absurdum.

Contra efficacius secundo, quia quando dicunt adversarij, deficere relationem quoad denominationem, vel loquuntur de nomine, ita vt solum deficiat nomen relationis, vel loquuntur de obiecto talis nominis: si deficit obiectum: ergo entitas relationis deficit realiter, quia obiectum nominis relationis, v.g. paternitatis est ipsa entitas paternitatis, sicut si destruitur obiectum denominationis homo, destruitur necessario entitas hominis, & ideo nullo modo potest destrui obiectum huius nominis Deus, quia tale obiectum est entitas Dei, quæ est omnino indestructibilis: nullum enim potest assignari obiectum nominis, nisi ipsa res significata per ipsum nomen, seu denominationem; unde si destruitur obiectum denominationis nempe, unde si destruitur obiectum, destruitur ipsa paternitatis, destructo termino, destruitur ipsa entitas relationis, quæ significatur per tale nomen, ac proinde distinguitur talis relatio, quæ destruitur ab entitate Petri, quæ non destruitur, sed durat, adhuc destructo termino.

Si autem adversarij loquuntur, quando dicunt deficere relationem, quoad denominationem, non de obiecto talis denominationis, sed de solo nomine, & voce, per quam significamus relationem, ita vt pereunte termino, sola pereat ipsa vox: ergo sicut antea erat Petrus pater in re antecedenter ad vocem, & independentem ab illa, ita etiam postea vere erit pater, quantumvis à nobis non vocetur pater: sicut vere essent similia duo alba existentia, quantumvis non esset possibilis vllus intellectus.

Quæst. II. Vtrum relatio distinguatur, &c. 687

tellectus, vel vlla vox, à qua dicerentur similia, & minimum destructo termino, & destructa voce, perseveraret sine dubio relatio, vt relatio à parte rei, ac proinde existeret relatio à parte rei sine termino, quod omnino negatur aduersarij: ergo.

106 Item, quia vbi est vere, & realiter essentia alicuius, possumus vere loqui de illa, præcipue cum non sit ineffabilis talis essentia, vt est essentia Dei, & potest denominari illa, seu potius sine dubio illi poterunt applicari nomina ad ipsam significandam inventa, vt sunt nomina, seu denominationes relationis paternitatis, similitudinis, &c. & sic frivolum est dicere, destrui tale nomen, non destructo obiecto; sed potius existente illo; quis enim vnquam dixit, non destructo homine, destrui nomen ipsius, seu vivente homine non posse nos de illo loqui: ergo si non est destructa entitas relationis, & formalitas illius, quæ est obiectum denominationis non erit destructa denominatio, seu nomen, & vox, per quam possumus loqui de tali obiecto existente, & non destructo, & dicere cum veritate, in Petro datur paternitas, & in pariete datur similitudo, & Petrus à paternitate est Pater, & paries à similitudine est similis: sicut si albedo non est destructa in pariete, non est destructum nomen, per quod possumus ipsam nominare, & de illa vt sic existente in pariete, & de concreto constituto per illam, & per parietem loqui dicendo; hic paries vere est albus ab albedine vere existente in illo: vnde si non possumus loqui cum veritate dicendo, hic paries est albus ab albedine, non est solum, quia deficit nomen: sed quia deficit albedo in pariete; sed destructo termino, non possumus dicere, Petrus est relatus: ergo ideo est hoc, quia non solum deficit nomen: sed quia deficit relatio in Petro quoad entitatem intrinsecam: ergo relatio distinguitur à Petro.

107 Urgetur, quia destructo termino per vos, album illud, quod antea denominabatur simile, non denominatur nunc simile: sed denominatio realis non potest definere, nisi deficiente forma reali: sicut non potest de novo dari denominatio realis, siue extrinseca, siue intrinseca sine nova forma reali, siue intrinseca, siue extrinseca: ergo falsum est dicere, quod destructo termino solum destruitur denominatio, & ratio à priori evidens est, quia tales denominationes non sunt merè liberæ, & voluntariæ, nec ad libitum positi, sed ideo sunt, quia obiectum illarum est à parte rei, & non è contra ideo est obiectum à parte rei, quia sunt tales denominationes; hoc enim esset, vt dici solet, Isteron, Proteron committere, & ideo si non datur tale obiectum, nullo modo potest dari talis denominatio, v. g. quia Spiritus Sanctus non constituitur paternitate, nec in se habet paternitatem, non potest vocari pater, & quia Christus vt homo non habet paternitatem respectu alicuius hominis, non est, nec vocatur pater naturalis alienius hominis, &c.

108 Explicatur hoc amplius, quia hæc vox, actio, non significat effectum: sed productionem ipsius effectus, quæ respicit essentialiter, & connotat ipsum effectum, si per impossibile maneret productio sine effectu, adhuc illa diceretur actio: ergo denominatio realis non potest definere, nisi definiente re, cuius est denominatio.

Secunda pars illius minoris est certa ex supra-109 dictis de actibus liberis.

Eandem partem declaro amplius: non minus est de essentia denominationis intrinseca entitas intrinseca, quam de essentia denominationis realis entitas realis: ergo non minus repugnabit nova denominatio intrinseca sine nova entitate intrinseca, quam nova denominatio realis sine nova entitate reali; quia tam repugnat nova entitas intrinseca sine nova entitate intrinseca, quam nova entitas realis sine nova entitate reali; sed omnino implicat in creatura dati novam denominationem realem sine entitate reali de novo, siue extrinseca, siue intrinseca, ac proinde implicat quod ex vi alicuius formalitatis, aut entis rationis de novo detur de novo aliqua denominatio realis. Vnde per relationem paternitatis, quæ per rationem fingeretur de novo in Petro, non posset dici Petrus de novo vere, & realiter pater. Vnde si aliquis hæreticus fingeret quartam personam in Deo, non ideo posset dici vere, & realiter in Deo dati quaternitatem personarum: ergo omnino etiam implicat dari denominationem de novo realem intrinsecam sine entitate intrinseca de novo reali.

Exemplis hoc evidenter declaratur: non potest vilo modo voluntas hominis denominari de novo amans actu sine nova entitate de novo adita actu intrinsece realiter supra voluntatem, quia denominatio amantis actu est denominatio realis intrinseca actualis, & è contra non potest eadem voluntas, quæ nunc denominabatur actu intrinsece volens realiter, de novo denominari non volens intrinsece realiter, nisi per destructionem de novo entitatis realis intrinsece, & per additionem de novo negationis realis intrinsece, & idem est de denominatione lucidi in aëre, & denominatione tenebrosi intrinsece in eodem: ergo nullo modo potest definere, aut advenire de novo aliqua denominatio intrinseca realis sine eo, quod definit formalitas intrinseca à parte rei, quæ est obiectum talis denominationis, & est forma, vel quasi forma, quæ constituit intrinsece in esse talis realiter, ratione cuius resultat talis denominatio: ergo si posito de novo termino datur nova denominatio intrinseca paternitatis in Petro, & destructo termino, definit de novo intrinseca denominatio paternitatis in ipso, sine dubio posito termino, ponitur intrinsece de novo relatio paternitatis, & destructo termino de novo destruitur realiter intrinseca entitas paternitatis.

Dices, hoc argumentum nihil probare; sicut, 110 v. g. si quis vellet demonstrare, ex eo quod homo formaliter dicit animam, & corpus non posse de novo existere hominem, nisi de novo existat anima, & corpus non recte argueret, sufficit enim si de novo existat vnio: ergo licet denominatio intrinseca dicat entitatem intrinsecam, non sequitur ex eo quod existat de novo denominatio intrinseca, debere de novo existere entitatem intrinsecam; quia sufficit existere de novo aliquam entitatem, licet non intrinsecam.

Sed contra primo, quia licet non valeat argumentatio ab existentia nova alienius ad novam existentiam omnium partium, vt in exemplo de homine nuper ablato constat, valet tamen ad novam existentiam totius quatenus totum est, & illius qui solum dicitur homo, ac proinde obiecti talis denominationis, quatenus obiectum

obiectum illius est, quod patet evidenter in tuo exemplo: nam denominatio, quæ de novo ponitur, v. g. quando ego dico, nunc est homo, non est denominatio corporis, & animæ sed potius denominatio totius hominis: & ideo licet non ponantur de novo corpus, & anima, debet de novo esse intrinsece totus homo, quatenus totus, quia totus homo quatenus totus est obiectum talis denominationis de novo resultantis, & non potest poni denominatio, quin ponatur obiectum, quatenus obiectum talis denominationis intrinsece: sed posito termino de novo ponitur de novo denominatio duplex, alia positionis termini quæ est extrinseca respectu fundamenti, alia intrinseca respectu fundamenti, scilicet denominatio patris, aut paternitatis: ergo de novo debet poni duo extrinsecum nimirum respectu fundamenti, quod est ipse terminus, & intrinsecum respectu illius, scilicet paternitas, vel esse patris de novo, quod etiam ex tuo exemplo sic demonstratur: licet de novo non ponatur corpus, nec ponatur animus in resurrectione v. g. mortuorum, nihilominus quia ponuntur duo de novo, quæ distinguuntur distinctione includentis ab inclusio, v. nio nimirum substantialis hominis, & totus homo resultans ex illa quatenus totus, necessario ponuntur duæ denominationes de novo intrinsece, alia vnionis, alia totius hominis, & e contra à posteriori evidenter colligimus, quando dantur duæ denominationes de novo veræ intrinsece, & reales, videlicet nunc est vnio, nunc est homo, dari intrinsece vtrumque obiectum talium denominationum de novo, hominem nimirum, & vnionem; quod etiam clarius patet; nam quando dantur de novo hæc duæ denominationes, nunc de novo est visum obiectum, nunc de novo videt potentiam, de novo debet dari, & visio extrinseca respectu obiecti, & visio intrinseca respectu potentie; nec sufficit, quod solum de novo detur extrinsecum obiectum ad hoc, vt resultet hæc denominatio, v. g. intellectus intelligit hoc obiectum, sed necesse est, vt ponatur obiectum extrinsecum, & cognitio intrinseca in intellectu; unde profalissimo ab omnibus habetur, quod possit de novo potentia denominati cognoscens intrinsece obiectum per positionem extrinsecam solius obiecti, aut alterius extrinseci: & ratio est manifesta propter mutuam connexionem inter denominationem, & obiectum, & propter limitationem creaturæ, quæ non potest transire de novo de vna denominatione ad aliam, nisi per additionem formæ, aut obiecti talis denominationis, siue intrinsece, siue extrinsece, eo modo, quo fuerit denominatio: quare si datur denominatio intrinseca de novo, debet dari de novo entitas intrinseca, & si datur duplex denominatio de novo, debet dari de novo obiectum vtriusque denominationis eo modo, quo fuerint tales denominationes: ergo si posito termino de novo, datur de novo duplex denominatio, alia positionis termini, alia relationis, quæ est intrinseca in fundamento: ergo dabitur necessario, & relatio de novo intrinsece in fundamento, & terminus extrinsecus quoad propriam entitatem.

¶ Vrgo: quia dum ponitur illa denominatio, v. g. homo, necessario ponitur de novo saltem aliquod intrinsecum constitutivum partiale hominis, v. nio videlicet: ergo similiter, quando de novo ponitur denominatio paternitatis, debet dari saltem aliquod partiale intrinsecum constitutivum

talis relationis, ac proinde tota relatio distinguitur à fundamento à parte rei, saltem distinctione includentis ab inclusio, ratione illius additi intrinseci partialis, quod supra fundamentum ponitur de novo ad constituendam relationem, ac proinde relatio non erit idem adæquate cum fundamento.

Secundo contra: quia licet non valeat consequentia à nova existentia non definiti, ad definitionem, v. g. à nova existentia totius ad existentiam novam partium seorsim, valet tamen ab existentia nova definiti ad novam existentiam definitionis; quia à definitione ad definitum ubique valet consequentia: sed definitum, scilicet denominatio intrinseca existit de novo, vel perit de novo: ergo existit, vel perit de novo eius definitio quæ est entitas realis intrinseca. Deinde, quia entitas realis intrinseca non est pars denominationis intrinsece, sed formalissime est ipsa entitas intrinseca: ergo recte valet consequentia ab existentia nova vnus ad existentiam novam alterius: ergo implicat perire denominationem intrinsecam, manente tota entitate intrinseca, quæ est ipsa denominatio. Vnde dicendum sine dubio est perire denominationem, perire etiam ipsam entitatem formæ, quod sic.

Manifeste demonstratur: quia si propter aliquam rationem destrueretur denominatio patris, destructo termino, maxime quia est denominatio relativa, & quia tota est ad terminum essentialiter; nam si non esset denominatio relativa, nisi absoluta, nullo modo petiret perire terminus, & ideo non perit denominatio substantiæ, hominis, & Petri, perire terminus genito à Petro, quia tales denominationes sunt absolutæ, & non relativæ; sed ipsa entitas relationis est relativa essentialiter per sua prædicata essentialia, & ideo in abstracto dicitur relatio purus respectus, seu referri ad terminum: ergo à fortiori perire terminus, debet perire talis entitas relationis, & si non destruitur, destructo termino, à fortiori non destruitur ipsa denominatio, quatenus distinguitur ab ipsa relatione; siquidem non est in ordine ad terminum per se, & propter se, ac proinde non est ipsa essentialiter relatio, sed solum vocatur relativa, quia est denominatio, seu nomen impossibile ad significandam relationem. Vnde non est ita relativa essentialiter, vt est ipsa relatio; sed potius participat in hoc suum esse ab ipsa relatione, & ipsum esse relativum habet ab imponentibus tale nomen.

Vnde si illud, propter quod tale nomen est relativum non destruitur destructo termino, cum magis strictius, & essentialius dependeat à termino, & habeat suum esse ad illud quam nomen, aut denominatio multo minus destruitur illud nomen, quod non ita strictè, & rigorose, seu essentialiter dependet à termino, destructo illo.

Et è contra: si denominatio, quæ totum esse denominationis relativæ habet à relatione, & dependentiam à termino habet propter relationem, destruitur, destructo termino ex vi solius talis dependentiæ participat à relatione, & propter relationem à fortiori, & magis, vt ita dicam de relationem à fortiori, & magis dependet, magis essentialiter est relativa ad terminum, siquidem non participative formaliter, sed essentialiter à se, & ex vi propriæ essentiae, quatenus est forma est relativa, seu relatio, & dependentia, seu purus respectus ad terminum) destructo termino: quia propter

Quæst. II. Vtrum relatio distinguatur, &c. 689

propter quod vnumquodque tale, & illud magis.

116 Vnde minimum, aut vtrumque debet destrui, aut vtrumque non destrui, sed per te ablato termino, non perit aliquid intrinsecum, nec quod pertinet formaliter, etiam inadæquate ad rationem, & essentiam relationis paternitatis; ergo etiam ablato termino, manet denominatio paternitatis: ergo modo Petrus est pater actualis omnium filiorum possibilium, quod est absurdum, & contra tuam doctrinam: probo sequelam: quia modo Petrus habet in se formaliter, & intrinsece totum illud, per quod postea dicitur pater; ergo etiam modo debet ab illo dici pater.

117 Dices, modo habere id totum, per quod postea dicitur pater in esse entitatis, non vero in esse denominationis.

118 Sed contra hanc solutionem redeunt omnia argumenta super facta eidenter, & nunc sic eam labefacto probando, esse manifestam petitionem principij, quia ego probo eo ipso, quod habeat Petrus totam entitatem paternitatis, debere denominari similem; tu vero respondes, non dicendum, quia licet habeat totam entitatem in esse paternitatis, non tamen denominatur, id est non dicitur similis: sunt enim synonyma, non tamen in esse denominationis, non tamen denominatur pater, non tamen dicitur pater: vide ergo quomodo respondeas, non dicitur pater, quia non denominatur pater, idem per idem.

119 Dices, ablato filio non potest dari nomen patris, quia nos non possumus cognoscere patrem, & relationem paternitatis, nisi detur filius.

120 Sed contra, quia saltem respectu Dei non valet hæc distinctio: ergo solutio est nulla: probatur antecedens, Deus est infinitus ratione cognoscentis: ergo vel cognoscit Petrum, ut patrem quantum ad essentiam totalem paternitatis, antequam generet filium, vel non cognoscit: si non cognoscit: ergo non est pater, nec paternitas quantum ad intrinsecam, & totalem essentiam paternitatis: ergo non datur paternitas: ergo neque relatio: ergo mortuo filio v. g. non solum destruitur nomen patris, sed etiam res significata per nomen.

121 Si cognoscit, mortuo filio esse vere, & actualiter Petrum patrem, vere erit pater, ex eo enim quod res est, vel non est, propositio dicitur vera, vel falsa: ergo sine termino est relatio actualis prædicamentalis, quod est absurdum, & contra vestram sententiam.

122 Vltimo probo falsam esse hanc solutionem, quia ex vi illius destruantur omnes modi distincti à rebus: nam si probemus, quod vno distinguitur à partibus, quia separatur ab illis, potest responderi, quod separatur quantum ad denominationem, non vero quantum ad entitatem intrinsecam, & eodem modo potest negari distinctio actionis, & distinctio cuiuslibet entitatis modalis. Imo aliquis hac solutione posset defendere, intellectionem actualem, quæ relatio transcendentalis est ad obiectum, non distinguitur ab ipso intellectu, quia si probarem, intellectionem separari ab intellectu, posset dici separari quoad denominationem, non quoad formalitatem intellectionis: sed hanc solutionem irriterent in hoc, & in illis casibus: ergo irritanda est in casu relationis, quia non datur maior ratio vnius, quam alterius.

R. P. Alph. de Penafiel, Theol. Schol. Tom. I.

Alij respondent, ablato termino, definire relationem quoad respicere, & quoad habitudinem, seu quoad referri ad terminum.

Sed contra primo: ergo in tua sententia definit tota relatio, quia tota essentia, & existentia relationis per te consistit in actu respicere, & actu referre, quod his verbis asserit P. Suarez 2. tom. metaph. disp. 47. num. 9. vltimo vero obijci potest, quia si relatio in abstracto consideretur, ut est forma quædam referens subiectum, vel fundamentum ad terminum, sic non est de ratione eius, ut actu referat, sed ut sit apta referre.

Respondetur, falsum esse antecedens; nam res non constituitur apta referri per relationem ut sic; sed per fundamentum proximum relationis: proprius autem effectus formalis relationis est actu referre, alias nec distingueretur etiam secundum rationem formalem à fundamento, nec requireret coexistentiam termini, nec vere diceretur totum esse eius positum esse in respectu, seu respicere ad aliud, & paulo post sic ait: nunquam potest esse actu relatio, quin actu referat ad aliud. Vnde impossibile est concipere relationem, quin concipiatur actu referens: sic formalissime P. Suarez a num. 9. usque ad 13. ubi diluens, aut explodens solutionem adversariorum dicentium, essentiam relationis esse totam, non in actu respicere, sed in aptitudine ad respiciendum, respondet absolute, & probat efficaciter relationem prædicamentalem non esse posse referre, seu respicere; sed actu ordinari, actu respicere, & actu referre, sed per te destructo termino, destruitur habitudo, actu respicere, actu referri, & ordinari ad terminum, quæ est tota essentia relationis; ergo destructo termino, destruitur tota entitas relationis.

Contra secundo, quia illud respicere, quod deficit in relatione, pereunte termino, & per quod completur relatio, vel est terminus solus, vel est entitas fundamenti solus, vel aliquid, quod nec sit terminus, nec fundamentum à parte rei; sed medium inter vtrumque, per te non est terminus solus, alias incideres in sententiam Durandi, & incideres etiam in solutionem iam late refutatam supra, videlicet, pereunte termino, perit relatio quoad extrinsecum, &c. Vnde refutandas esses omnibus argumentis, quibus illa solutio in principio huius subsectionionis refutata, & labefactata manet.

Neque respicere est entitas fundamenti solus, scilicet substantia Petri, qui respicit filium per tale respicere, quia pereunte termino, tota entitas fundamenti manet, & non manet illud respicere per vos; ergo illud respicere, quod deficit, est aliquid distinctum à fundamento, & termino; sed in eo respicere consistit formalitas relationis; cum per hoc adæquate fundamentum referatur ad terminum, & sine hoc licet detur tota entitas fundamenti non referatur adæquate ad illud; ergo formalitas relationis, vel adæquate, vel minimum inadæquate distinguitur à parte rei à suo fundamento.

Contra tertio, quia ablato respicere, seu ablata habitudine ad terminum ex fundamento, nihil est in fundamento, quod possit esse relatio; ergo ablato respicere, & ablata habitudine, aufertur tota relatio. Antecedens sic patet, quia tota essentia relationis in hoc consistit, quod sit ordo ad terminum, respectus ad illum, & quod habeat totum suum esse ad illum, sed ablato respicere,

§ § § § §

picere, & ablata habitudine nihil est in fundamento, quod sit ordo ad terminum, & quod habeat suum esse ad terminum: ergo ablato respicere, &c. Minor hæc sic patet, quia illud, quod remanet in fundamento ablato termino, non est in ordine ad terminum, nec habet totum suum esse ad illum; imo est, & vere concipitur, & conservatur sine termino, & sic non dependet ab illo, sed ordo ad terminum, vel ens, quod totum suum esse habet ad terminum, non potest villo modo dari sine termino: ergo ablato respicere, & ablata habitudine, nihil est in fundamento, quod sit ordo ad terminum, &c.

129 Declaratur, quia nihil aliud est relatio, nisi respectus purus ad terminum: atque respectus purus ad terminum est pure respicere terminum, synonyma enim sunt hæc duo, & sic idem formalissime, quod significamus per nomen puri respectus, significamus per infinitivum verbi *respicio*, ut *respicere* videlicet: ergo si ablato termino, auferatur pure respicere, auferetur etiam purus respectus, ac proinde auferetur sine dubio relatio prædicamentalis ad terminum.

130 Dices, deficiente termino, non deficere relationem quoad entitatem, quia relatio non solum est entitas fundamenti quomodocunque, sed entitas fundamenti posito termino, vel existente illo.

131 Contra manifeste, quia vel *in existente termino* intrat entitatem relationis complendo, & componendo ipsam, vel non intrat? si primum: ergo relatio non est solum fundamentum, vel aliquid intrinsecum in fundamento, sed etiam terminus existens, ita ut relatio formaliter coalescat ex entitate fundamenti, & ex entitate termini, & sic relatio formalissime terminus, & fundamentum simul, quod est incidere in sententiam Durandi, quæ aperte adversatur sententiæ Patris Suarez, ut patet ex supradictis; nam dicere relationem esse fundamentum, existente termino formaliter, nihil aliud est, quam dicere relationem esse coexistentiam duorum vel duas entitates coexistentes; atque huiusmodi constitutio relationis non admittitur ab adversariis, quibuscum pugnamus, sed potius est impertinens ad eorum sententiam: ergo non est dicendum primum, scilicet *ly existente termino*, intrare constitutionem formalem relationis; si secundum.

132 Ergo tota entitas relationis solum sita est in entitate fundamenti: sed entitas fundamenti non est fundamentum existente termino: ergo relatio non est entitas fundamenti existente termino, supposito, quod intrinsece entitas relationis non est nisi entitas fundamenti.

133 Deinde, quia si *ly existente termino* non componit relationem, sed se habet extra relationem, interrogo, an relatio quæ solum se habet ex parte fundamenti dependeat à termino existente, vel non dependeat necessario, & essentialiter, sed possit esse necessario, aut non necessario conservari, aut concipi sine termino: si hoc secundum dicas, minime pertinebit terminus existens ad relationem, ac proinde non erit bona definitio relationis, est entitas fundamenti existens inter terminum, quia id, quod non pertinet villo modo ad essentiam aliquid, minime debet poni, neque in recto, neque in obliquo in definitione essentiali illius; sed ad essentiam paternitatis, v.g. vel cuiuscunque relationis nullo modo pertinet, ac proinde est impertinens terminus existens: ergo nullo modo debet

poni in definitione essentiali relationis, dicendo in obliquo, relatio est entitas fundamenti existente termino, qui est casus obliquus ablativus scilicet.

Item, quia definitio essentialis solum admittit ea, quæ essentialia sunt respectu definiti, sive extrinsece, sive intrinsece, ita ut quæ ponuntur in recto pertineant ad essentiam definiti constitutendo formaliter, & intrinsece ipsum, tanquam constitutivum, aut completivum essentia illius formaliter. Ea autem, quæ in obliquo ponuntur in definitione alicuius, sunt extrinsece essentialia respectu definiti; vocantur extrinsece essentialia, quia non componunt, constituunt, aut complent formaliter essentiam definiti, sed ita sunt necessaria ad essentiam definiti, ut tale definitum nullo modo, etiam divinitus possit esse, aut conservari sine eo, quod extrinsece essentialia dicitur: quia definitum essentialiter dependet, & specificatur à tali extrinsece essentiali: v.g. hæc est essentialis definitio animæ: est actus corporis physici, &c. sive est actus transcendentaliter, & essentialiter ordinatus ad informandum corpus; ubi prædicata illa actus ordinatus ponuntur in recto in definitione formæ, quia constituunt, & complent formaliter intrinsece essentiam illius: illa autem, corporis physici, &c., seu ad informandum corpus, ponuntur solum in obliquo, quia non constituunt, & componunt intrinsece formam, sed sunt essentialia extrinsece respectu illius, quia specificant ordinem essentialem illius, sine quibus nullo modo potest intelligi, aut esse essentia formæ, & idem est de definitione unionis substantialis, quæ sic se habet, est vinculum substantiale duorum partium substantialium; ubi partes substantiales ponuntur in obliquo, quia non constituunt formaliter ipsam unionem sed sunt ita necessaria ad esse conservari, & concipi perfecte unionis, ut nullo modo possit existere unio substantialis, quin actu existant partes substantiales, vnde, quod etiam contingit in termino producto respectu actionis.

Tunc sic per vos hæc est definitio essentialis relationis; est entitas fundamenti existente termino, ubi duo reperiuntur, aliud in recto, aliud in obliquo, entitas fundamenti in recto, id est nominandi casu: ergo entitas fundamenti solum formaliter constituit ipsam relationem, seu est formalissime ipsa relatio: terminus existens ponitur in obliquo, id est in auferendi casu: ergo non pertinet ad constitutionem formalem intrinsecam relationis, quia si sic pertineret, in recto deberet poni: ergo tota essentia relationis intrinsece, & formaliter salvatur sine termino existente, concedis.

Nunc interrogo, an saltem terminus existens pertineat ad relationem extrinsece essentialiter, vel non eo modo, quo iam explicuimus exemplis partium substantialium respectu unionis, terminum producti respectu actionis, quod etiam explicatur exemplo obiecti intelligibilis respectu intellectus, obiecti visibilis respectu visus, quæ ita necessario requiruntur, ut si nullum esset intelligibile, & visibile eo modo, quibus terminant relationem transcendentalem visus, & intellectus, nullo modo darentur ad hæc divinitus intellectus, & visio) si non pertinet extrinsece essentialiter, ergo neque in recto, neque in obliquo debet poni terminus existens in definitione relationis: vnde mala erit illa definitio: relatio est entitas

fundamenti existente termino. Deinde evidenter colligitur, posse dari relationem sine termino existente, quia bene potest dari res sine eo, quod nullo modo pertinet ad ipsam essentialiter, aut intrinsicce aut extrinsicce, saltem divinitus vel saltem conceptibiliter; sed vos negatis adhuc divinitus posse existere relationem praedicamentalem, aut concipi sine termino actuali: ergo quod antea affirmabatis, nunc negatis.

137 Si autem pertineat essentialiter saltem extrinsicce terminus existens ad relationem: ergo relatio dependet essentialiter à termino existente, sicut vno dependet à partibus, & actio à termino producto, &c. ergo destructo termino nullo modo potest existere relatio, sed necessario debet petire statim, ita ut non existente termino realiter, non existat relatio villo modo; sicut non existente termino producto, nullo modo existit actio, quae producit illum; sed adhuc non existente termino existit entitas fundamenti, substantia nimirum Petri, quantitas, & qualitas illius: ergo relatio à parte rei non est entitas fundamenti, posito termino, sed potius erit entitas puri respectus seu ordo ad terminum distinctus ex natura rei ab entitate fundamenti.

138 Dices, poni in definitione illam particulam existentem termino, quia licet terminus existens non sit essentialis extrinsicce respectu relationis, est tamen conditio necessaria essentialis ad relationem, eo modo quo intellectio est conditio necessaria essentialis ad amorem actualiter existendum. Unde si saltem non esset conditio essentialis ad relationem, nullo modo poneretur in definitione relationis.

139 Sed contra primo, quia nulla conditio ponitur in definitione essentiali definiti, ut videre est in definitione amoris, ubi non ponitur intellectio, sed solum id, quod aut essentialiter intrinsicce, aut essentialiter extrinsicce pertinet ad relationem, ut videre est in hac definitione; amor est actus vitalis, quo voluntas profectur, & amat obiectum amabile. Item in sententia probabilioris, approximatio agentis ad passum est conditio essentialis ad productionem, ut late demonstrat *libris de generat.* & in nullius sententia ingreditur definitionem essentialem productionis: ergo si terminus existens solum est conditio ad relationem, nullo modo debet poni adhuc in obliquo in definitione illius.

140 Secundo contra, & magis ad nostrum intentum: per vos terminus existens est conditio essentialis, & necessaria ad existentiam, & conservationem relationis; sed nullo modo potest existere res adhuc divinitus sine conditione essentialiter necessaria, & sic per vos nullo modo potest existere adhuc divinitus amor actualis sine intellectione actuali, & in mea sententia productio sine approximatione agentis ad passum: ergo nullo modo potest existere adhuc divinitus relatio, entitas, & formalitas relationis de facto sine termino existente; sed necessarium est, ut pereat relatio pereunte termino; sed entitas fundamenti existit sine termino, & non perit, pereunte termino: ergo à parte rei entitas fundamenti non est relatio, sed potius distinguitur à parte rei à relatione: quia quando vnum existit à parte rei non existente alio, separantur à parte rei, & distinguuntur; sed non existente termino, non existit à parte rei relatio, & existit entitas fundamenti à parte rei: ergo separantur, & distinguuntur à parte rei. *R.P. Ildeph. de Peñañel Theol. Schol. Tom. I.*

te rei entitas fundamenti, & relatio, & illa non est hæc à parte rei.

SECTIO IV.

Tertia, quarta, quinta, & sexta ratio ponuntur pro nostra conclusione.

Tertio principaliter sic argumentor: Illud, quod supponit à parte rei substantiam iam constitutam in suo esse adæquate distinguitur à parte rei ab illa: sed paternitas, v. g. supponit substantiam Petri à parte rei iam adæquate constitutam in suo esse: ergo à parte rei paternitas distinguitur à substantia Petri, & idem est de relatione identitatis inter substantiam Petri, & Pauli.

Maiores sic probatur. Ideo intellectio distinguitur à parte rei à substantia hominis, Petri videlicet, & à substantia animæ rationalis Petri, quia intellectio supponit à parte rei substantiam Petri adæquate constitutam. Item omne accidens, quod vere, & realiter est tale, physice, & non solum prædicamentally, distinguitur à parte rei ab ipsa substantia, quia accedit ad substantiam à parte rei iam constitutam adæquate in suo esse (ab accedendo enim realiter entitati constitutæ dicitur realiter accedens) ac proinde supponit à parte rei substantiam, cui accedit in suo esse substantiali constitutam, & ratio est manifesta: quia id, quod supponit aliud iam constitutum, ante existentiam, & adventum suum est posterius à parte rei illo, quod supponit constitutum, & sic intellectio est posterior à parte rei ipsa substantia animæ, & substantia est prior realiter accidentibus, quæ sunt posteriora realiter substantia, quia supponunt substantiam à parte rei; sed prius, & posterius distinguuntur à parte rei, quia prius refertur ad posterius, & posterius ad prius, ita ut prius sit terminus relationis posterioris, & posterius terminus relationis prioris; sed relativum distinguitur à parte rei à termino: ergo posterius à priori, & id quod supponitur ab eo, quod illud supponit.

Minor præcipua, in qua est difficultas, sic probatur. Illud supponit entitatem alicuius constitutam, quod advenit illi iam præexistenti; sed relatio paternitatis advenit Petro iam præexistenti, si quidem advenit Petro ex vi productionis filij, ita ut aut simul adveniat Petro, quando producit filium, aut posterius filio adveniat ipsi; sed ante productionem filij, & ante adventum illius existit Petrus, quia causa semper existit ante effectum, saltem prioritate naturæ: ergo Petrus existit ante adventum relationis, ac proinde præexistit adventui illius, quod idem est, ac advenire Petro iam præexistenti: ergo relatio supponit Petrum iam constitutum in suo esse substantiali. Illa minor est manifesta ex supradictis *sectione superiori*, nam relatio dependet omnino à termino, & sic nullo modo potest dari sine termino: nam si posset dari sine illo, non relatio, sed absolutum esset: ergo non est relatio in Petro paternitatis, nec advenit illi, nisi per adventum filij producti à Petro, & donec Petrus existat. Itaque ad hoc ut Petrus sit pater, debet producere filium, quia productio est ratio essentialis fundandi relationem, sine qua nullo modo relatio secundi generis potest dari, ut patet ex dictis supra; sed antequam

S s s s 2 producat